שהרי עשה בה ספק זונה כזונה תרומה

נמי לא תיבעי קרא שהרי עשה בה ספק

זונה כזונה אלא לר' עקיבא ארבעה קראי

כתיבי חד לבעל וחד לבועל וחד לכהונה

וחד לתרומה ורבי ישמעאל תלתא קראי

כתיבי חד לבעל וחד לבועל וחד לתרומה

וכהונה אתיא בקל וחומר ורבי ישמעאל

ממאי דאיצטריך קרא לתרומה וכהונה

אתיא בקל וחומר דילמא כי אצמריך

לכהונה ותרומה שריא אמר לך מסתברא

דומיא דבעל ובועל מה בעל ובועל מחיים

אף תרומה נמי מחיים לאפוקי כהונה

דלאחר מיתה ור"ע דומיא דבעל ובועל לית

ליה ואי גמי אית ליה 6 מילתא דאתיא בקל

וחומר מרח וכתב לה קרא אמר רב גידל

אמר רב דבר שיש בו דעת לישאל ואין בו

דעת לישאל מהאי קרא נפקא יוהבשר

אשר יגע בכל ממא לא יאכל ודאי ממא הוא

דלא יאכל הא ספק ממא וספק מהור יאכל

אימא סיפא יוהבשר כל מהור יאכל בשר

ודאי מהור הוא דיאכל בשר הא ספק ממא

וספק מהור לא יאכל אלא לאו שמע מינה

כאן שיש בו דעת לישאל כאן שאין בו דעת

לישאל ואיצטריך דרב גידל אמר רב ואיצטריך

למיגמר מסומה דאי מדרב הוה אמינא בין

ברשות היחיד ובין ברשות הרבים איצמרי

למיגמר מסומה ואי מסומה הוה אמינא עד

דאיכא דעת נוגע ומגיע צריכא: בו ביום

דרש רבי עקיבא וכל כלי חרש כו': ומאחר

דאין לו למה ממא אמר רב יהודה אמר

רב מן התורה אין לו מדין קל וחומר יש לו ומה מבול יום שמותר בחולין פוסל

בתרומה ככר שני שפסול בחולין אינו דין

אשיעשה שלישי בתרומה איכא למיפרך.

מה לטבול יום שכן אב הטומאה תיתי

יא א מיי׳ פי״א מהלי אבות הוטמאה הל״ג:

תום' שאנץ (המשך)

במינו טהרה במקוה אין

. במינו אב הטומאה דכל דבר

שאיז לו טהרה במקוה אינו

י נעשה אב הטומאה וא״כ היכי

שכלי עץ מינו הוא לפי

שפני בין מינו ווא לפי ששניהן גידולי קרקע וא״כ למה [לא] יחשוב [נמי] מין

ככר כיון שיש במינו של גידולי קרקע וא״כ מצינו בככר דעושה אב הטומאה.

וי״ל דמ״מ כיון שלא מצינו מין ככר שהוא אוכל שיש

. במינו אב הטומאה לא חשיב

ליה מינו. א"נ י"ל דיכול לומר

דכופת שאור וכלי עץ שניהם דומין זה לזה שאינם ראויין

לאכול ועוד דשניהם גידולי

קרקע אבל ככר נהי דהוי גידולי קרקע מ"מ ראוי הוא

י . לאכול משא״כ בכופת שאור

א״כ לא מצינו שמינו של ככר

[יהיה] אב הטומאה: טבול

יום יוכיח שאין כלי שטף

וקא פסיל תרומה. ל״ה. הצד

יים... ופוסליו בתרומה כ״ש ככו

שני שפוסל בחולין שיפסול.

ה"ג רש"י ופי׳ הצד השוה

לתלות בו טעם פסול תרומה

ומהו הצד השוה שבהז טבול

יום איקרי טמא דכתיב ובא השמש וטהר מכלל דעד

השתא טמא ורת"ם [כתב] דילפי' ליה דאיקרי טמא

מחילול חלול. כדאמר פ׳

הנשרפין. ופ״ה וכלי חרס איקרי טמא דכתיב תנור

וכירים יותץ טמאים הם וכ״ש

דככר שני ל) שפוסל בחולין

. שהוא טמא ואסור בחולין

שיפסול בתרומה. פ״ה דה״ג

אבל בכל הספרים כתיב הצד

לישנא אין אדם יכול לפ׳ איזהו כלי חרס שמותר

י ובדוחק גדול י"ל כלי חרס

המוקף צמיד פתיל שמציל על החולין שבתוכו ואינו

מציל בתרומה. והרבה

שיטת התלמוד יש בדבר. חדא דלא אשכחז דכלי חרס

המוקף צמיד פתיל דאינו מציל בתרומה דבמסכת

חגיגה אמרי׳ אין חטאת ניצלת בצמיד פתיל אבל

תרומה לא תני בה. ועוד אפי׳

אמרי׳ דאינו מציל אין זה

פסול בתרומה דהא לא פסיל

מידי אלא דאינו מגין ומאליה

היא נטמאת מאהל המת ומאי

קאמר ופוסלין בתרומה. ועוד

כל הצד השוה שבתלמוד שבא ללמוד חומר צריך

. שיהא הצד השוה חמור וזר

הוי קל דקאמר הצד השוה

שבהז שמותריז בחוליז ואיז

ופוסל ופוסל בחוליז

ופוסלין בתרומה

למצוא חומרא שוד

שמטמאיז

הראוי לוזרילה מ

השוה שבהז

שבן עשה בה ספק זונה בזונה. מימה אמאי לא אמר כיון דטמאה הכתוב מספק מהיכא תיתי דמותרת בתרומה ולכהונה ויש לומר אי לאו קראי איכא למימר דלא טמאה אלא לענין בעלה דאיכא ספק חייבי מיתות בית דין על ידו אבל לענין תרומה וכהונה הוה

אמינא אוקי איתמא אחזקה אבל בירושלמי דפרק קמא מתוך קושיא זו דריש חד מהני תלתא קראי ליבם והכי איתא התם תני ר' מאיר אומר שלש טומאות אמורות בפרשה אחד לבעל ואחד לבועל ואחד לתרומה מלינו אשה שהיא אסורה לביתה ומותרת לאכול בתרומה למה לא אילו בת כהן שנישאת לישראל ונאנסה שמא אינה מותרת לביתה ואסורה לאכול בתרומה לא מצינו אשה שהיא אסורה לביתה ומותרת לאכול בתרומה אמר ר' אבין הכין איתאמרת אחת לבעל ואחת לבועל ואחת ליבם אמר ר' יוסי מתניתא אמרה כן ואם מת חולנת ולא מתייצמת: חד לתרומה וחד לכהונה. אין להקשות וכי ספק חמור מן ודאי דאילו ודאי זינתה מותרת בתרומה ולכהונה דהא בפ׳ אלמנה ביבמות (דף סח.) מרבינן מובת כהן כי תהיה לאיש זר כיון שנבעלה לפסול לה שזר אצלה פסלה ומרבינן גר עמוני ומואבי וכו' והא פריך התם אימא חייבי כריתות נמי פירוש אינהו נמי הוו בכלל נבעלה לפסול לה ומאי שנא דלא תני להו לעיל ומשני כי תהיה כתיב דוהא בני הויה לאפוקי חייבי כריתות דלאו בני הויה נינהו אלמא דחייבי כריתות לא מפסלי בביאתן ואשת איש איהי נמי מחייבי כריתות ואם כן מספקא אמאי מיפסלי ורש"י שיבש שם אותה הגירסא חה לשונו אימר נבעלה לפסול לה חייבי כריתות אבל חייבי לאוין כיון דתפסי להו בה קידושין לא פסלי לה וכותי ונתין וממזר דפסלי מנלן הנך דאית בהו הויה מדאפקה להך ביאה בלשון הויה שמע מינה בהנך דתפסי בה קדושין משתעי קרא ואפ״ה פסלי ולאפוקי חייבי כרימות לא גרסינן אי הכי כותי ועבד וכו׳ והוא הדין דהוה מלי למימר חייבי

כריתות לא מפסלי אלא משום דאיירי בהו לעיל דקתני כותי והיינו עובד כוכבים ובמתניתין תנן העבד פוסל משום ביאה ומשני פסלי מדרבי יוחנן כו' ואית דמפרשי ואימא נבעלה לפסול לה חייבי כריתות נמי וכו׳ וקשיא לי בגוה טובא חדא דתנן בפרק ארבעה אחין (שם דף לג:) אם היו כהנות נפסלו מן התרומה בבעילת אשת איש ועוד קל וחומר חייבי לאוין פסלי חייבי כריתות לא פסלי ועוד הא אמר בעשרה יוחסין (קדושין דף עו:) כהן הבא על אחותו זונה משוי לה וכיון דזונה משוי לה בעילתה פוסלתה דתניא לויה שנשבית או שנבעלה בעילת זנות נותנין לה מעשר ואוכלת לויה אין אבל תרומה לכהנת לאם: שלישי

ממבול

במשמע דין הוא שיעשה שלישי בתרומה. ודיו ליכא למימר דאם כן בטל ליה קל וחומר דהא שני בתרומה מקרא משחמע כי חולין וקיימא לן (בב"ק דף כה.) דהיכא דמיפרך קל וחומר לא אמרינן דיו: שכן אב הטומאה. כגון טמא מת או זב או מצורע שהן בטומאתן אבות:

שטמאין. וללשון שפי׳ דגרס שמטמאין אל תשיבנו מהא דאמרי׳ כלי חרס יוכיח שאין זה הוכחה דכלי חרס אינו טהור בחולין שטנואין. רולשון שפי דגו ט שטנואים אי וושיבה בווא ראשי. והיה לו להביא הזכחה מדבר הדומה לטבול יום שאע"פ שטהור בחולין פסול בתרומה שאין זו תשובה דאין צירך הזכחה אלא לסתור תשובתו שתולה טעם החמור דפסול תרומה מפני שהוא אב הטומאה וקא מהדר ליה כלי חרס יוכיז שאין בו חומר זה ופוסל וכז שיטת רוב הדיניז כי ההיא דפ׳ כל הבשר דאמר מניז לבשר בחלב שאסור בהנאה אמרת ק״ו ומה ערלה שלא נעבדה בה עברה אסור בתואה בשר בחלב שנעבדה בה עברה בכישול אינו דין שאסור בהנאה מה לערלה שכן לא היתה שלא נעבדה בה עברה אסור בתנאה בשר בחלב שנעבדה בה עברה בכישול אינו דין שאסור בהנאה מה לערלה שכן לא היתה לה שעת הכושר חמץ בפסח יוכיחו מה לחמץ בפסח שכן כרת כלאי הכרם יוכיחו והא כלאי הכרם דנעבדה בהן עבירה בזריעה וחמץ בפסח נמי עבר בבל יראה ולא דמי לערלה בקולא דידה וקא הויא הוכחה ע"כ ל"ה. ורבינו משולם ס) רוצה לישב גרסי והמץ בפסח נמי עבר בבל יראה ולא דמי לערלה בקולא דידה וקא הריא הוכחה ע"כ ל"ה. ורבינו משורם ו) רוצה לישב ברס". הספרים מה להצד השוה שבהן שמותרין בחולין אפי קודם הערב השמש ופסולין בתרומה עד הערב השמש ומיירי שנשברו ולא שנשברו לגמרי לפירורין דקין שאינן ראויין לשום כלי בעולם דחשובין כעפר ואין צריכין הערב שמש אלא שנשברו ועדיין ראוין הם לכלי אחר כדי שיעורו כגוך בגד שנקרע רובו ושייר בו כדי מעפורת או כלי חרס שניקב כדי מוציא משקה שטהור מלטמא !) ומ"מ צריך הערב שמש לתרומה וסייעתא לזה מברייתא [דתו"כ] דתניא ואותו תשבורו יכול ישברנו ודיו ת"ל וכל כלי חרס. וה"פ נאמר בפי של מעלה הערב שמש וסמיך ליה וכל כלי חרס וא"ו מוסיף על ענין ראשון !) (וה"ק) וכל כלי חרס אשר יגע בו הוב ישבר יכול ישברנו ודיו בכך ת"ל וכל כלי חרס ולמעלה כתיב הערב השמש לימד על כלי חרס שטעון הערב השמש והוא שנשבר כמו שפירשנו ומותבי אשמעתין מההיא דאמר במסכת שבת בחזרת כלי מתכות לטומאתן רבא אמר גזירה שמא יאמרו טבילה בת יומא עולה. אלמא כשנטמאו ונשברו מיד טהרו בלא הערב השמש אי לאו גזירה והכא אמרי? דטעון הערב שמש. וי"ל דהתם יש סברא לומר דכשנשברו וחזר וריתכן דודאי טהורין (מיד) לפי שעשוין כלים חדשים ופנים חדשות באו לכאן כדאמר בסנדל שנפסקה אחת מאזניו^{ס)}. וה"נ הוי ככלי שנוצר עתה מחדש ולכך יש לנו לומר דטהורין אי לאו טעמא דשמא יאמרו אבל ודאי אם נשברה ולא חזר וריתכן [הרי הם עדיין בתורת ברייתו] דצרין הערב השמש ואי קשיא לך מההיא דחולין טלית טבולת יום שהתחיל לקורעה כיון שנקרעה רובה טהורה דכיון דלא חס עלה ואטבלה אלמא לקריעה אי הכי לתרומה נמי לא תיבעי קרא. ונילף מההוא טעמא גופיה שהרי עשה הכתוב בסוטה ספק זונה כודאי זונה ובתרומה הא ידעינן דוונה אסורה דכתיב (ויקרא כב) כי תהיה לאיש זר כי תבעל לזר אצלה היא בתרומת הקדשים לא תאכל ואין לך פסול גדול מזה כשהיא

אשת איש ונבעלה לאחר ולר׳ עהיבא מהאי קרא נפקא לן ביבמות (ד' סח.) כל הפסולים דפסלי והנך נמי דלא תפסי בהו קידושין דכיון דלר׳ עקיבא אין קידושין תופסין בשום פסול לא משמע ליה כי תהיה לשון הויה אלא כי תבעל: אלא לרבי עקיבא ארבעה קראי כתיבי. יתירי ב' נטמאה וחד ונטמאה ורבי עקיבא דריש וו"י הרי ארבעה: וכהונה אחיא מקל וחומר. ולא דריש וו"י. ופרכינן לר' ישמעאל כיון דלא דריש וו"י ממאי דקרא לתרומה מדריש וכהונה אתיא בהל וחומר ואתו כולהו דילמא קרא לכהונה אתא דכיון דלא כתיב תרומה בהדיא אנא אמינא תרומה לא אתרבאי לאיסורא אלא כהונה הוא דאתרבאי דחמירא מיניה ותרומה שריה: אמר לך מסתברה. דקרא תרומה רבי דומיא דתרין נטמאה דרבי בהן בעל ובועל דמחיים דבעל קמיתסרא להו כגון אם יגרשנה אסורה לבועל הילכך מקרא שלישי נמי למידי דמיתסר ביה מחיים (א) לבעל אתי והיינו תרומה טולמעוטי כהונה שאין פסוק זה בא לאוסרה אלא לאחר מיתה דמחיים הא אסירא וקיימא דהא מגרש לה והויא לה גרושה ואסורה לכהונה: ורבי עקיבא. דמלריך קרא לכהונה דומיא דבעל ובועל לית ליה ואי לא כתיב קרא יתירא לא הוה מרבינן אלא כהונה דחמירא דכל חד וחד קרא באנפי נפשיה הוא ולא אמרינן הא לא מרבי אלא דומיא דהנך: וחי נמי חים ליה. ומיתוקם קרא לתרומה אפילו הכי אתא וי"ו יתירא לכהונה ואע"ג דאיכא למילפה בקל וחומר טרח וכתב לה קרא: אלא לאו שמע מינה. הבשר つせか יגע דדבר שחין בו דעת לישחל הוח דבשר הוי נוגע הילכך ספקו טהור וכל טהור יאכל בשר דאיירי בטומאת

בה דעת ויש דעת בבועל המטמחה. קמשמע לן דרב גידל דנפקא מכל טהור הא ספק לא יאכל כיון דיש בו דעת בזה שנטמא אבל במטמא לא בעינן דעת: ומחחר דחין לו. מקרא מן החורה למה הוא טמא בתרומה לרבי יוחנן (כ) דקאמר עתיד דור אחר לטהרו אבל הוא היה מטמאו: ומה טבול יום. שלה העריב שמשו: שמותר בחולין. כדחמרינן ביבמות בהערל (דף עד:) תלתא קראי כתיבי טבל ועלה מותר לחולין ולמעשר העריב שמשו אוכל בתרומה הביא כפרתו בטומאה שהיא בת קרבן מותר בקדשים: ככר שני שפסול בחולין. דכתיב (ויקרא יא) כל אשר בתוכו יטמא חולין ותרומה וקדשים

הגוף דיש בו דעת לישאל בההוא קאמר לך ספיהו טמא: דעה נוגע ומגיע. במטמא ונטמא כי סוטה דיש אסירא והיימא דאי מגרשה הויא גרושה ואסורה לכהונה. ל״ה: ודאי טמא הוא דלא יאכל הא ספה טמא ספה טהור יאכל. יה אין קיימה איי בגו שה הוא א הדיים החורה להונה. או היה טכם אייה לא מצב היה טפק טוח יה אבל. הליכא למימה רדאי טמא הזה אדיכא לאו הא ספק טמא ליכא לאו כי אם עשה דהא יש לנו לומר דכיון דמפקיי ליה מאיטורא אוקי אוקימנא אהיתירא: ה״א עד דאיכא דעת נוגע ומגיע. במיטמא ומטמא כסוטה דיש בה דעת ויש נמי דעת בבועל המטמא קמ״ל דרב גידל: ומאחר דאיז לו. מקרא מז התורה למה הוא טמא בתרומה לרבי יוחנז דאמר עתיד דור אחר לטהרו אבל הוא היה רוב גידל: ומאחר דאין לו. מקרא מן התורה למה הוא טמא בתרומה לרבי יותנן דאמר עתיד דור אחר לטהרו אבל הוא היה מטמא. ל"ה: ומה טבול יום שמותרה למה הוא טמא בתרומה לרבי טבל ועלה ל) לחולין דכתיב כל אשר בתוכו יטמא מטמא. ל"ה: ומה טבול יום שמותר בחולין. כדאמר בהערל ג' קראי למימר דאין ג' פוסל בו דא"כ מפרי "ץ"ו והיכא דמפרי "ק"ר ל"א דיו. כל"ה. וא"ת תנת לרבנן אבל לר' טרפון דאית ליה דיו אפי מפרי "ק"ר מאי איכא למימר. וי"ל דר' טרפון סבירא ליה כר' עקיבא דאמר ג' לחולין מן התורה וה"ה לתרומה ורביעי לקדש מדכתיב והבשר אשר יגע בכל טמא. ע"ל היכא א"ר טרפון דאמרי דיו (אף) דמפרי ק"ו היכא דשמעי הק"ו הירו אלא לגלויי מדרש הפסוק היכא א"ר טרפון דאמרי דיו (אף) דמפרי "דיו, תיתי מטבול יום דשרץ. אדם שונע (בשרץ) דאשון לטומאה הוא ולא אב [דמומאה] דאשמעי מה שדעי מקרא לא אמרי דיו. תיתי מטבול יום דשרץ. אדם שונע (בשרץ) דאשון לטומאה הוא ולא אב [דמומאה] התסבוב מה שיר במקוא לא אמה. וכי טבל הותר לחולין ואטרול לתרומה ראפי לנגיעה דכתים נמי הערב שמש בכלים במים יובא וטהר והאי לנגיעה הוא להשתמש בר תרומה ואשמעי דכלי טבול יום פסיל ליה. ל״ה. מה לטבול יום דשרץ שכן נעשה במינו אב הטומאה אם היה נוגע כלי זה או אדם זה במת נעשה אב הטומאה 7) אפי׳ על ידי מת דכתיב כל אשר יגע בו (הזב) [הטמא] יטמא ומהכא נ״ל טמא מת תמוא אדום זו במני נכשה אם רוטהמאה אם פל אינה בנו בנו ביל אשה יצר ל (תוב) ווספה) ספא והוא רוק במט מהר דמטמא אדום וכלים וע"ב כשיע ש"יל טהרה במקור [כתיב] דהא כתיב לעיל מיניה והזה חטהור על חטמא וחטאו רוקן במט דבר שיש לו טהרה נעשה אב הטומאה על ידי מגע המת יצאו אוכלין ומשקין וכלי חרס דאין להם טהרה במקוה ואין נעשה במינם אב הטומאה וא״ת בהאי ככר נמי מצינו במינו אב הטומאה בכופת שאור כדאמר בפ׳ העור והרוטב כופת שאור שיחדה ינים אם הטומותות או בווא כבל כנו לבין בכל את הטומות בכול מאח בכן להאם בכן בינות החושב בינות את החושה לישיבה טמא טומאת אוכלן אלמא יש במנו של ככר אב הטומאה דרא ייל טומאת מדרס, ו״יל דטאני (התם) דכששימש [מעשה] עץ שימש אבל מ״מ לא מצינו במינו של ככר אב הטומאה. אבל ק׳ דאמריי בפ׳ א״ר עקיבא דכלי חוס שאין לו טהרה במקוה אינו מטמא מדרס כדאיתא במסקנא התם וא״כ בכופת שאור שיחדו לישיבה למה מטמא מדרס כיון ג') שאינו

למעוטי כהונה שאין פסול זה כו׳. רש״ל. ג) ווע״ש ברש״י

תורה אור השלם

ו. וְהַבְּשֶׁר אֲשֶׁר יִגַּע בְּכָל טָמֵא לֹא יֵאָבֵל בְּאֵשׁ יִשְּׁרַף וְהַבְּשֶׁר בְּל טְהוֹר יֹאבַל ויקרא ז יט

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אמר לך וכו' מחיים דבעל אתי: (ב) ד"ה ומאחר וכו' לר' יוחנן פריך דקאמר: (ג) ד"ה שמותנ בחוליו וכו׳ ועלה אוכל בחולין ונמעשר:

תוספות שאנץ

, תרומה נמי לא תיבעי לך שהרי עשה בה ספק זונה כזונה. משמע מהכ׳ דזונה אסורה בתרומה וה"ג משמע ביבטות כי היין אחין שקידשו ב' נשים ירשעת כניסה לחופה יבשעת וב החליפו נשותיהן זה לזה וקאמר בגמ׳ אם היו כהנות . נשואות לישראל נפסלות בתרומ׳ דבי נשא אלמא משמע דזונה אסורה לאכול בתרומה וכז משמע בפ׳ החולץ גבי הכל מודים הבא . על חייבי כריתות שבנה פגום וקאמר בסמוד וכי תימא איכא . למפרך מה לאלמנה שכז היא עצמה מתחללת ה"נ (לימא) עצמה בווחדת ביני. ביני [כלומר] גבי בא על חייבי כריתות דמתחללת דכיון דנבעלה עשאה זונה משמע דומיא דאלמנה שמתחללת ואסורה לכהונה ה"נ זונה אסורה בתרומה וה"נ משמע כפ' האשה רבה דאמר התם לויה שנשבית או שנבעלה בעילת זנות נותנין לה מעשר ואוכלת משמע הא לתרומה לא. וא״ת ומהיכא לן דזונה אסורה ז דלא אשכחן נפקא אשכחן . בתרומה בתרומה דלא אשכחן (בתרומ') [בקרא] אלא איסור כהונה. וי"ל דנפקא לן מדכתיב ובת כהן כי תהיה מו כונים ובון כוון כי זמרוו לאיש זר ודרשי׳ פ׳ אלמנה לכהן גדול כיון שנבעלה לפסול בה פסולה מז התרומה כיון שנבעלה לזר אצלה ואין לך פסול גדול מזה כשהיא אשת איש ונבעלה לאחר ול״ה. אלא) ולר״ע דס״ל דאין , קידו׳ תופסין בחייבי לאוין בשום פסול לא משמע ליה כי תהיה לשון הויה אלא כי מבעל. [ל"ה] (ג' קראי כתיבי): מה בעל ובועל מחיים. פ״ה דמחיים דבעל קא מתסר להו כגון שאם יגרשנה אסורה לבועל. הלכך מקרא ג' [נמי] למידי דמתסר ביה מחיים דבעל אתי והיינו תרומה למעוטי כהונ׳ שאין פסוק זה בא לאסרה אלא פסוק יוו בא לאסורו אלא לאחר מיתה דמחיים הוה ליה